

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDOMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Többség.

A nemzeti akarathoz s általában minden szervezet akarathoz csak az tekinthető, a mely az illető szervezet akceptábilis tagjainak többségétől ered. Meg vagyok győződve róla, hogy e tekintetben teljesen azonos felfogáson vagyunk a többségi jogokat vindikáló, sőt a bitorolt jogokkal is visszaélő munkapárttal.

Az ő igazságuk kizárólag a többségi jogokra való hivatkozásban merül ki; ezzel indokolják meg összes törvénysértésüket; ezt tekintették jogalapnak az obstrukció erőszakos letöréséhez, tekintvén az obstrukciót a kisebbség jogosulatlan állásfoglalásának a többségi — s így egyedül irányadó — akarat érvényesülésével szemben.

Mi, a kik bátrak vagyunk az ugynevezett „kisebbség”-hez tartozni, magunk is elismerjük a többség jogait s mi is a többség akarátát kívánjuk irányadónak tekinteni.

Hanem azt bizonyára nem veszik rossz néven tőlünk azok, a kik az obstrukció letörésében s a törvénytörésben mely politikai bölcsességet látnak s a messzi jövőre jótékonyan kiható jelentőséggel igyekeznek felruházni minden jogot negligáló tetteiket, ha mi tanácsért nem fordulunk hozzájuk annak a bírálata, hogy kik képezik a többséget s mi a nemzet igaz többségének a hatalom vagy más terror által nem befolyásolt akarata.

A nemzeti akarathoz alkotmányunk szerint legfelső fokozat a parlamentben kell megnyilvánulnia. No és a munkapárt büszkén hivatkozhatik és hivatkozik a parlamenti többségére.

De talán általánosan ismert és elismert dolgokat tárgyalnánk, ha annak bizonyításába foglalnánk, hogy a parlamenti többség születésénél fogva nem a nemzet többségének akarátát képviseli, a minthogy képviselnie kellene. Minden józanul gondolkodó ember tisztában van azzal, hogy ez a formális többség egy, már a viszonyoknak különben sem megfelelő választási törvénnyel való visszaélés, a vesztegetés, más célra rendelt karhatalom felhasználásával, a terrorizmusnak évtizedeken át kifejtett hatalmas praxisával s egyéb e szűk helyen elő nem sorolható, meg nem engedett hatalmi visszaéléssel, a nemzet valódi akarata ellenére összehozott parlamenti többség, a mely ennélfogva mindazon jogokban nem részesülhet, azt a tekintélyt nem követelheti magának, a mely azt a parlamenti többséget illetné, amelyet a törvény szelleme szerint az önzetlenül és külső befolyás nélkül megnyilatkozó nemzeti akarat volna köteles elhívni a parlamenti működésre, a nemzeti akarathoz állami akaratként való kifejezésére. Addig, amíg nálunk a parlamenti többség a kormány akarátát képviseli,

nem pedig a nemzetét, a többségi jogok őt meg nem illetik.

Hogy mi a nemzet akarata, azt mutatja az a számtalan és egyenként ezekből álló tiltakozó népgyűlés. Ennek a kezében hatalom nincsen s éppen ezért a hatalmon ülő, el nem ismerhető többség lekicsinyli. Pedig nagy jelentőségű dolog. A ki pártatlan bírót akar lenni és úgy kutatja az igazi nemzeti akaratot, annak szeme nem fog átsiklani ez elkeseredett tömegeken.

És bizonyára azt is látni fogja, hogy a parlamentben többségben lévő munkapárt népgyűlést rendezni sem mer, mert a népgyűlésen mindenkinek lévén megjelenési joga: a t. munkapártot minden indítványában leszavazná az az óriási többség, a mely nem az ő törvénytelen álláspontjukon van. Látna bizonyára azt is, hogy a munkapárt kizárólag olyan értekezleteket tart, a melyre csupán a velük együtt gondolkozókat hívja meg és nem kérülné ki figyelmét ennek a bírónak az sem, hogy ezek a zártkörű értekezletek teljes néptelenségben szenvednek, míg az a népgyűlés, a hová bárki elmehet, ezekből és tizezekekből áll országsszerte s kivétel nélkül mindenik elítéli a „többség” tettét s a törvénytelenesség bélyegét sűti rá.

Hol van hát a többség?

Az a többség-e a többség, a melynek csak tisztjei vannak (Tisza-huszárok), de nincsen katonája?

Vagy az-e a kisebbség, a mely magában foglalja az ország millióit?

Az-e a kisebbségi akarat, a melyet az egész nemzet akar?

Vagy az-e a többségi akarat, a melyet Tiszán, Lukácson, a kormányon, a főispánokon s a kormány szervein kívül senki, de senki nem akar és mindenki más elítél?

Ha szabály az, hogy a többség akaratainak kell érvényesülnie: akkor ezt a szabályt nem tartja tiszteletben a „többség”, mert az valójában eltörpülő kisebbség.

Ha pedig ezt nem tekintik szabálynak, ne hivatkozzanak rá, hanem mondják ki nyíltan, hogy a hatalom a kezükben van s ezen hatalom erejével ültetik az önkényt a nemzet nyakára.

BONTA.

Nincs veszve még

Magyarország!

A munkapárti ebéd csak látszólag — győzött...

Sulyos, Kossuth Lajos rettenetes átka hangzott el a „Székely-Udvarhely” mult számában. És az igazságos Isten, a magyarok nagy Istene, tényleg ismét rettenetes csapást mért a gonosz utakon járó emberiségre. Sajnos az ítéletidő nyomán, ártatlanok is szenvednek... Azonban a munkapárt sze-

mérmetlen felvonulásának napját, július 4-ikét örökre szomorú emléküvé tette Székelyudvarhelyt és vidékén...

Alig szavazták meg a beparancsolt, hivatalos apparátussal betelepített munkapárti (nem jól mondjuk, dehogyan is munka-párti, egyszerűen hatalom-, érdek-, husosfazék-párti) bizottsági tagok Lukácséknak és Tisza cárevicsnek a fene nagy bizalmát; alig vontak el Barkóczyhoz, a Koronkai-kertbe, hogy meg egyék az elátkozott ebédet; alig tudták a hagyományos „tokány” helyett a zöldpaszulyt elfogyasztani, iszonyu zápor ömlött rájuk figyelmeztetésül, hogy a hazának legkevésbé sem kedves munkára gyűltek össze...

A munkapárti ebédet tehát a zápor alaposan elmosta és összezsúfolódva, háttérbe szorulva, az ott levő ebédelők legnagyobb része azt sem tudta, miről esik szó a fedél alá húzódott korifeusok asztalánál.

Igy tehát egészen Tisza-féle recept szerint történt a „megalakulás”. Mert hát az udvarhelyvármegyei „Munkapárti” formálisan is megalakult, még pedig Ugron János ur, a volt *darabont megyefőnök* elnöklésével. Ezt a hírhedt multu politikust, a munkapárttól igazán senki sem irigyelheti. Nem is irigyeli. Hiszen erre is reá illik Ugron Ákos — Zoltánhoz címzett igen frappáns mondása: „*Azt hittem, hogy már régen a másvilágon van*”...

Szóval „megalakultak”, pedig semmi szükség nem volt erre az alakulásra. Hiszen míg a hatalmon vannak, addig alakulás nélkül is ők a szomorú és eléggé szegényletes helyzet urai. Azután pedig, ha jön (és pedig rövid időn belül jönnie kell) egy új kormány, ismét csak „alakulni” fognak, mert akkor az lesz a hatalmon.

Már pedig nekik kizárólag csak ez kell, mivel ők, a mai ugynevezett munkapártiak: „szeretnék látni azt a kormányt, melyet agyon nem támogatnának... A nem szó előttük ismeretlen valami. Ilyesmi az ő szótárukban nincs, nem lesz és soha nem is volt...

Hanem az „alakulás” után nyomban volt valami rettenetes, olyan természeti tüntetés, mely sokáig, nagyon hosszú időre, talán örökre szomorú emléket hagy maga után Székelyudvarhely város és vidékének közönsége körében.

Ezt a rettenetes pillanatot feljegyezhetik maguknak a *látszólagos potya*-ebédet falt műhazafiak...

Ugy félöt óra felé délután, egyszerre pokoli sötétség támadt és nyomában oly iszonyu jégzápor ömlött, hogy a város és vidékének minden termését megsemmisítette. A nép Isten újmutatását látta ebben a borzalmas jelenségben és futva menekült az elátkozott, rossz lelkiismeretű munkapárti „alakulás” helyéről. Félelem és irtózat fogta el, hogy ily rögtönösen beteljesedett a magyar szabadság, egyenlőség, testvériség megváltójának: Kossuth apáknak szörnyűséges átka... De vigyázatok székelyek! Ez még csak a kezdet. Ha Istenhez nem tértek; ha a megkezdett gyalázatos munkát folytatják: a többi is mind beteljesedik... Tehát vigyázatok és őrizzetek a cinikus lucife-

ferektől, ha végső pusztulásba vinni nem akarjátok e szegény, szerencsétlen országot.

A jókora diónagyságu sűrű jégdarabok csak úgy ömlöttek. Nyomukban az ablakok recsegve, csörömpölve behullottak, a fák levelei, ágai és gyümölcsei, a növényzet s minden teljesen elpusztult. Ilyen óriási jégvihar e vidéken, emberemlékezet óta nem volt...

A „vicinális” kis királyok pedig, akik már-már azt hitték, hogy övék a világ hatalma; azt hitték, hogy az ő kegyes engedelmeik nélkül még a hajszálunknak sem szabad lehullania, mit tehettek az ég haragos villáma, a pusztító, kenyeret elvevő itéletidő ellen? Semmit... Összehúzódtak, mint az apró, piciny bogárkák a kert tövében, mert ők, az előbb annyira tobzódó hatalmasok is érezték, éreznük kellett, hogy menyire *semmik*, mily *kis pontok* az életben, melyet oly sokak részére minél keserűbbé, minél kellemetlenebbé igyekeznek tenni örület, nemzetpusztító politikájukkal...

Megmutatta a magyarok Istene, hogy mikép pusztították el Tisza cárevics és mungó bandája a nemzet alkotmányát, törvényeit. De egyszersmint szemléltetvén tette azt is, miként teszi majd semmivé őket a jog, törvény és igazság ellen bűnös aknamunkát folytató evő-pártot is a nemzet ébredező felháborodása, mihelyt a választók kezébe visszakérül a hatalom...

Haller ur elnököl.

A vármegyei közgyűlési — mindenkinek meglepődésére — *Haller János* gróf főispán nyitotta meg, aki már áprilisben *végleges* búcsút mondott volt a törvényhatósági bizottságnak s azóta még a színét sem láttuk. Ez is igazolja a munkapárti őszinteséget. Április 2-án rettenetes jajveszékélés, bucsuzkodás, ölelkezés stb. után, szóval nagy görögtűz és tömjénfüst mellett elvonult, sőt még utóda veszélyességével is fenyegetődött a szegény öreg ur s most egyszerre ismét előállított — *bizalmat* szállítani. Valóságos ope-rettbe illő figurát játszik az ő kedves mungóival, kik rettenetesen simogatják, nyalják, falják, akár csak a kis gyerekek a mézes-mákos kiflit. Hát csak tegyék! Gusztus dolga. Teljék kedvük benne. Nem irigyeljük tőlük. Ugy sem tart már soká. Napjai meg vannak számlálva szegénykének... Más jön és akkor azt fogják nyalni-falni... Ez az ő természetük...

A főispán azzal huzta el a mézes madzagot, hogy lemondása felett még nem döntöttek. Ezt úgy adja, mintha mártirja lenne a kormánynak. Pedig hát — őszintén szólva — jó, igen jó az a főispáni fizetés, melyért tulajdonképp oly keveset kíván az a jó kormány. Egyéb nem kell, csak — bizalom. Ezt pedig Haller ur egy kis pénzmaggal, ebédrel, no meg az ismeretes „szelid nyomás”-sal, mely néha ugyan némelyeket az örültek házába, esetleg a tulvilágba is besegít, igen jól csinálja...

Szóval megnyitotta a közgyűlést, miután négy elhalt bizottsági tagot illőképen elparentált. Különösen *Török Albert* dr nyug. főispánról és *Gyarmathy Ferenc* ügyvédéről szólt meleg hangon.

A főjegyzői széket *Dr Keith Ferenc*, míg a tiszti-főügyészi helyet *Dr Hinléder Fels Ernő* foglalták el, mint helyettesek.

Az első és egyetlen fontos politikai tárgy a Lukács-kormány kinevezéséről szóló leirat s az ehhez kapcsolt munkapárti önálló indítvány volt. *Szentkirályi Ferenc* cs. és kir. nyug. ezredes s társai adták be és a szintén munkapárti állandó választmány elfogadásra ajánlotta. A kormány és Tisza üdvözlését, az ugynevezett parlamenti merénylet megbélyegzését és az obstrukció elítélését indítványozták a jó urak. Csak az ellenzéki érzelmű hazafiak „golyó és akasztófája” hiányzott belőle. Pedig hát már ezt már is kimondhatták volna a mungó banda nagyobb dicsekedésére. No, de erről majd másuton gondoskodnak, ha lehet...

Daniel Lajos báró volt az első szónok, aki *Damjanich* al kjával díszte pártjának, de már szavai legkevésbé sem voltak méltóak id. *Daniel Gábor* szép multjához. Az öreg ur főispáni képe, mintha pirosabb színt öltött volna és jóságos szemeiből haragos villámok szóródtak a fia alaptalan vádaskodásainak hallatára, a melyekkel pártos elfogultságból kifolyólag, tehát egyoldalú bírálat-tal lecepsülni igyekezett mindent, ami nem munkapárti. Így tett a koalícióval is, amelyet pedig, mint pártelnök szintén támogattott.

Beszéde közben a főispán titkáráról cédulát kapott s ez adta az eszmét — úgy látszik — a gróf urnak, hogy *Betegh Pál* szerkesztő, bizottsági tagot, közbeszólásaiért a szokottnál hosszasan rendreutasítsa. De ez csak ürügy volt a továbbiakra, miután a főispáni invitációval szemben, lapunk szerkesztője a felszólalástól sem rettent vissza.

Noha ők egyenesen erre utaztak... *Ugron János*, volt a darabont megyefőnök is lélekzethez jutott. Annyi éven át paragon hevert cinikus modorát, teljes mértékben kezdte fitogtatni De hiába. Beigazolást nyert, hogy a szarka nem lehet fülemile. *Fregoli-féle* rozsdás fringijára csüörtököt mondott. A sántító vicceket még kettős mankóval sem tudta járhatókká tenni.

A munkapárti nyomott hangulatot *Ugron Ákos* nyug. főispán frissítette fel nagy hatású beszédével. Különösen az *Ugron Zoltán* jelenlegi munkapárti képviselőnek adott, élénk tapssal és éljen éssel fogadott riposztja keltett minden oldalon visszhangot; szemébe vágva izgó-mozgó morfondirozására: „Azt hittem, *Ugron Zoltán* már régen a másvilágon van”. Az obstrukciót ő sem helyeselte — úgy mond — de annak megszüntetése és nem letörése, módjában állott a kormánynak — alkotmányos úton. Kar volt Bécsnek utat mutatni a nemzet letörhetésére. Mindenképp szegénytelen a mai állapot. Majd ezután jön a fekete leves, mikor a népnek a súlyos milliókat fizetnie kell. A parlamenti merényletet szintén nem akarja menteni, de miért nem járnak el *Ertsey Péterrel* szemben is oly szigorral, mint *Kovács Gyulával*? Egyszer volt Magyarországon tiszta, meggyőződés szerint való választás: a koalíció idejében. Akkor nem volt erőszak, vesztegetés. Ő, miní koalíciós főispán nem fogott kezébe választási pénzt, de vajjon van-e a mostani rendszer főispánjai között csak egy is, aki ezt lelkiismerete szerint elmondhatná? Az állandó választmány javaslatát nem fogadja el.

Gáspár Balázs reá olvasta *Haller* grófra, hogy a rezolúciós állásfoglalásnál maga a főispán hívta fel a bizottság ellenállását a bécsi kamarilla tulkapásaival szemben s ahhoz ő is hozzájárult. Hivatkozik *Apponyi* grófnak számtani tételére, melyet a „Budapest”-ben felállított, majd ugyancsak statisztikailag bebizonyította, hogy a munkapárt nem többség és annak jogait csak bitorolja, mert a nemzet többsége a szövetkezett ellenzék oldalán van.

Dr Várentsik Ferenc orsz. képviselő mondtotta el ezután fényes, formai- és tartalmilag is nagyon szép és hatásos beszédét. Jellemezte, történeti adatokkal igazolta a bizottság tojástancát, mely a politikai fordulatok valóságos bohózata Elmondotta, hogy annak idején a darabont-kormány üdvözlésére készülődtek a mai munka-pártiak — szokott lelkesedésükkel és hirtelen fordulat állott be s a darabontok helyett a koalíció kormányát siettek üdvözölni. Tisza grófról beszél és egy francia, tehát érdektelen író jellemzését akarta felolvasni. Azonban a szabadszólás és sajtószabadság esküdt ellensége: *Haller* gróf főispán ezt nem engedélyezte. De azért, elmondotta, hogy Tisza Istvánt a nemzet önzetlen védelménél soha nem látta, mert mindig csak a hatalmon vagy annak oldala mellett rántott kardot és

azzal rendesen a haza javait pusztította. Alkotmányunk Tisza kezében most rongyfoszlányokká vált és a porban hever. Tiltakozik az állandó választmány javaslata ellen s annak elvetését kérve, határozati javaslatot terjeszt be, amelyben a kormány iránt bizalmatlanságot, Tisza alkotmány sértései felett megbotránkozást és a törvényes jogrend visszaállítását, valamint a jun. 4-ike óta munkapárti értekezleten tárgyalt javaslatok törvénytelenységének kimondását indítványozta.

Daniel Lajos személyes kérdésben mentegette magát, hogy a koalíció idejében pártelnökösködött. *Ugron Ákos* nyug. főispánt általánosan eljeneztek minden oldalon.

Jánosy Péter nyug. főgimn. tanár fejtette ki igen ügyes, formás beszédben függetlenségi álláspontját s hangsúlyozza, hogy a közös hadseregért sok vér- és pénzáldozathoz a nemzet, de magyar jelleg sehol sincs *Dr Várentsik* javaslatához csatlakozik.

Ezután igen érdekes jelenet volt a *Betegh Pál* szerkesztő és *Haller* gróf főispán között lefolyt beszélgetés. Szerkesztőnk egész röviden kijelentette, hogy a Lukács-kormány iránt, mely a sajtószabadságot korlátozza és az ellenzéki lapok terjesztését törvénytellenesen megnehezíti, a legteljesebb bizalmatlansággal viseltetik. Az állandó választmány javaslatával szemben, *Dr Várentsik* indítványát pártolja.

Haller János gróf, mint a kormány bizalmasa, mentegetődzik és felmutatta a „Jó étvágyat székelyek!” című, a „Székely-Udvarhely” mult számában egész terjedelmében „Ebédre hívtak” címen közölt külön kiadást. Saját felfogása szerint bírálgatta és merészen kijelentette, hogy ahol ilyen iratot ki lehet adni, ott a sajtó szabadsága korlátozva nincs. Legfeljebb a „Népszava” és egy-két vicinális lapocskáról lehet szó stb.

Személyes kérdés címén szerkesztőnk tudtára adta *Haller* gróf főispán urnak, hogy a „Magyarország” és „Pesti Napló” nem vicinális lapok, hanem az ország legtekintélyesebb ellenzéki sajtó-organumai. Ezekről van szó, mert ezeknek a vasúti árusítását tiltotta meg a kormány. Ez pedig a sajtó törvénytelen üldözése.

Pálffy Jenő főszolgabíró az elismerés lobogóját hajtogatja *Ugron Ákos* nyug. főispán előtt. Polemizál *Dr Várentsik* kellel. Tisza Pistát dem itéli el és úgy véli, hogy most kél fel Magyarország dicsőséges napja. (Ezt természetesen ő valószínűleg Tiszára nem érti.)

Ugron János védelmezte még a munkapártot s azt mondta, hogy ők nemcsak hazafiak, hanem ckosak is (Ezt nem vettük észre, volt a közbeszólás.) Jogos önvédelemnek mondja Tisza alkotmányellenes tettét, mert szerinte a támadás jogtalan volt.

Miután *Dr Várentsik* a zárszó jogával élni nem kívánt, a főispán a vitát berekesztette és az állandó választmány javaslatát „tulnyomó nagy többséggel” elfogadottnak nyilvánította.

Történeti tényként azonban meg kell jegyeznünk, hogy a főispán ur által látott „nagy többség” onnan lehetett, mert a faluról ingyen ebédre beinvitált és bizottsági tagsági joggal nem bíró bácsikák is ott állottak a szavazás idejében. Ha az ellenzék a becsület alapján, gondosan szervezve lenne, még a berendelt, valósággal elővezetett elemekkel szemben is fényes eredményt érhetett volna el.

Az ellenzéki szónokok közül nélkülöztük: *Deák Miklós*, *Dr Elekes Dénes*, *Dr Gyarmathy Dezső*, *Papp Mózes* és mások távolmaradását. Ha tényleg valódi komoly ellenállásra határozza el magát a vármegyei ellenzék, a munka-párti ebédből — Tisza-féle módszer nélkül — uzsonna, sőt vacsora is lehetett volna.

De hát még nincs elveszve Magyarországi! A munkapárti ebéd nálunk is csak látszólag győzött! Az ellenzék szervezkedésével a pünköszt királyságnak azonnal vége szakad. Az összetartás folyton égetőbb szükségé is vált. Csak a vezért várjuk. A hazafias közkatonák azonnal felsorakoznak, mert nálunk a becsület erősebb a hatalmi korszaknál...

HÍREK.

— **Gábor Áron**, a székely ágyúhős emlékét július 2-án nagy ünnepélyességgel üjtotta meg ez évben is ősi Háromszék vármegye közönsége. Eresztvényénél az alkalmi beszédet Dr. Nagy György volt székely képviselőnk tartotta és Dr. Király Aladár alispán nyitotta meg az ünnepélyt. „A nemzetnek vissza kell térni a Kossuth Lajos, a Gábor Áron útjára — mondotta Dr. Nagy György. A mozgósított abszolutizmus ellen köztársasági zászló alatt kell táborba szállania a nemzetnek. Ma már Magyarországon a magyar becsület, a köztársasági meggyőződés egyet jelent! A táborbaszállásban elől kell járniok a székelyeknek. A mult kötelez! Gábor Áron népe hű lesz, hogy az maradjon is a nemzeti függetlenségben.”

— **Székely Dalegyletünk** dicsőséggel járta meg az országos versenyt és ezuttal is büszkéek lehetünk reá. A III. csoport 2-ik díját, egy nagy ezüst kanecót, ékes kövekkel kirakva, nyerte meg, amely a villamos r. t. I-ső díjának volt szánva. Tehát tulajdonkép tényleg az első díjat kapták és csak a Szövetség elnöke tévesztette el a zsűri határozatának kihirdetését és indokolatlanul tette második helyre. De így is nyolcadik helyen áll az ország 62 dalárdája között. Ez pedig fényes eredmény, melyet Horváth József karnagy és a székely dalosok megnyugvással vehetnek tudomásul.

— **Öngyilkos árvaléány**. Macskássy Róza 24 éves árvaléány e hó 4-én reggel Bikafalva — Székelyudvarhely között, a 334. sz. vasuti szelvényénél a vonat elé feküdt és a kerekek fejét a törzsétől, valamint balkarját is szétszakították. Az orvos-rendőri vizsgálatot Dr. Ráczkői Samuel járási tisztiorvos és Biró Dénes szolgabíró ejtették meg. Demeterné Vékony Mária bikafalvi lakos azt állítja, hogy a veszélyt a mozdonyvezető elhárította volna, de a kiabálást figyelmen kívül hagyta. A nyomozat folyamatban van.

— **Serlegavatás és jubileum** Dalegyletünk ma (vasárnap) este 8 órakor Barkóczy-nál társasvácsora keretében avatja fel ezüst kanecóját, melyet az országos versenyen nyert. Ezuttal adja át Dr. Paul Árpád elnök a 25 és 15 évig működött dalosok kitüntető érmeit is ünnepélyes formában. Nagy János, Tamás Gáspár, Kassay József, Koronkay Ferenc, Potor Gergely és Benedek Géza már negyedszázad óta és Gegő József 15 éve tagja a Dalegyletnek. Az érdeklődő közönséget ezuton meghívja és szívesen látja a Székely Dalegylet.

— **Gyermek-gyilkosság**. Julius 4-ike rendkívül szerencsétlen nap volt Székelyudvarhelyt. Szerencsétlen volt nemcsak politikai, hanem társadalmi és gazdasági tekintetben is. Valóságos Isten veresége pusztított. A munkapárt kétségessé tette politikai tisztességünket: segítő társul ajánkozott a legszegenyesebb alkotmánytípráshoz. Határunkat, kertjeinket tönkretette a jégvihar. Öngyilkosságot követett el egy ifju leány. És mindezek mellett Csiger Jenő IV. elemi iskolás fiu flóbert-puskával halálosan megsebezte László nevű III. osztályos testvérét a mezőn. S mindez egy nap alatt, július 4-én történt a székely anyaváros körében. A kis Csiger László pénteken a vármegyei kórházban

kiszemvedett és a törvényszéki boncolás tegnap ejtették meg. Bizony „rossz időket élünk rossz csillagok járnak”...

— **Székely Testvérek!** A védtelenek az üldözöttek, az igazságot szerető, az emberbaráti eszméket, a közműveltséget terjesztők és azokért lelkesülni tudók rendíthetetlen előharcosa 17 és fél esztendőn át a »Székely-Udvarhely«. Sok igazságtalanságot visszavert. Sok gyalázatos visszaélésről lerántotta a leplet. Mindig a mások előhaladásáért küzdött. Inkább a száraz, sokszor keserű kenyér mellett maradt, míg annyian bőséges kincsekben könyökgig vájkáltak, de kibontott zászlóját soha sem árulta el. Az ármány, az irigység, a rosszakarat ezer nyilait röpitették feléje alattomosan. Számtalanszor életére törtek, de mindannyiszor üldözői voltak a vesztesek a megsegyenültek, mert az igazság fegyverei ellen hiába küzdének a gonoszok. Ha ezek a közismert elvek, a »Székely-Udvarhely«-nek a tisztesség határain belül követett iránya lelkesíti továbbra is széleskörű olvasó közönségét. Ha azt akarják, hogy e vármegyének legyen egy igazán szabad, valóban függetlenségi organuma, úgy minél intenzívebb, minél hathatósabb pártolást kérünk, mert e lap ereje — a közönség leg-sajátabb érdeke, amelyet jövőben is szolgálni kíván. Kérjük tehát az előfizetés megújítását és a hatalom elnyomásával szemben az igazságot s becsületes hazafiságot hirdető lapunk támogatását és terjesztését.

— **Kinevezés**. A pénzügyi miniszter Thiry János segédyiás pénzügyi számgyakornokot a lugosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségtől a XI. fizetési osztályba ideiglenes pénzügyi számtisztnek a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez nevezte ki. Az igazságügyi miniszter pedig Klein István Adolf székelykereszturi járásbírói irnokot jelenlegi állomása helyén irodatisztnek nevezte ki.

— **Áthelyezés**. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Mózes homoródszentpáli és Pálffy Ákos datkai állami elemi iskolai tanítókat, valamint Benkő Irén benei és özv. Wladimirné Szychta Gabriella nagy-muszaljai áll. elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **A munkapárti ebéd** — mint mondják — a városi polgárok közül Gáspár György és József, Major István, a szombathelyi kántor, Jakab János, Szemerjay Károly id. Czikmántori Albert irnok, Macskási Sándor, Sepsz Mózes eszmadia, Balázs János hentes és Fernengel Gyula vettek részt. Vajjon lesz-e utóze!? (Beküldték.)

— **Egy ifju halála**. Kovács Ferenc második éves műegyetemi hallgató, gépészmérnök jelölt e hó 2-án éjfélkor hosszas, de a jövőbe vetett hittel és reménységgel viselt betegség után ifju életét befejezte. Az elhunytban Kovács Dániel ref. kollegiumi tanár, keresk. és ipariskolai igazgató s neje Zayzon Irma szeretett gyermeküket vesztették el. Az ismételt erős megpróbáltatásban részesült szülők így kiáltanak fel: „Aggódva kérdezzük, irgalmos, jó Istenünk: Elégésesek-e a vallás szent igéi?” A temetés nagy és mélyeséges részvét mellett, e hó 4-én délután történt meg.

A fővárosban átutazóknak legalkalmasabb Aczél „Excelsior-szállodája” mindkét pályaudvar közelében. Budapest legújabb és legmodernebb szállodája. Villamos közlekedés minden irányban. Szobák angol reggelivel naponta már 5 koronától kaphatók.

— **Tehén és üsződíjazások**. A vármegyei gazdasági egyesület ez év őszén, szopós borjas tehén, három és két éves üsződíjazást rendez, még pedig október 3-án Székelyudvarhelyt, 6-án Parajdon, okt. 13-án Homoródszentpálon. Díjaztatnak jó minőségű magyar erdélyi fajta állatok, melyekről tulajdonosaik a bíráló bizottságok előtt előjárásági bizonyítvány és marhalevéllal igazolják, hogy vagy saját tenyészetükből származnak, vagy legalább egy év óta tulajdonuk. Az ez évben már díjat nyert állatok újból nem díjazhatók. Összesen 900 K pénzdíj fog szétosztatni, ha megfelelő állatok állittatnak ki.

— **Nyári mulatság**. A székelyudvarhelyi cipész szakcsoport e hó 21-én (vasárnap) a Gergely-féle sósfürdőn, zárkörű nyári táncmulatságot rendez.

— **Nyílt levél** Dr. Heltai Ferenchez című közleményünk tárgyhalmaz és térszűke miatt, jövő számunkra maradt. Ugyisintén Gagyi Samu nyug. polg. isk. tanárnak is Gagyi Lajoshoz intézett néhány szava.

— **Értesítés**. Tisztelettel szíves tudomására hozom a mélyen tisztelt nagyközönségnek, hogy a nyári idényre a legújabb férfi és női divatujdonságok: kalapok, ruhaszövetek férfi és női felöltők és választékban raktárra érkeztek és a legutányosabb árakban rendelkezésére bocsátom. Mindenkinek saját érdekében ajánlom szíves megtekintését szükségletei esetén. Tisztelettel: SZENKOVITS JÁNOS utóda.

— **Olcsó és szép kiadású róm. kath. imakönyvek** színes képekkel díszítve, a győri és pécsi egyházmegyei hatóság engedélyezésével, gyönyörű választékban kaphatók Betegh Pál könyv-, zenemű-, papíros-, író- és rajzszerzőletében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Méhészet.

A méhészegyesületi vándorgyűlés iránt megnyilvánult érdeklődés s a kedvező szép idő következtében igen szép sikerrel zajlott le f. évi jun. 29-én Szentkeresztbányán a méhészeti vándorgyűlés. Nem csak a tagok nagy számban való felvonulása, de a minisztérium, erdélyrészi kirendeltség, erdélyrészi méhészegyesület képviseltetése is nagyobb fényt és fontosságot adtak a gyűlésnek. Szentkeresztbányán pedig Lánckzy József és neje, valamint Berényi Margit a telep agilis tanítónője mindent elkövettek, hogy a vándorgyűlés napja ünnepszamba menjen a lakosságnak. A gyűlésen részt vevők Homoród-fürdőn csatlakoztak s a bányatelepen felállított diszkapunál Lánckzy Józsefné és Elekes Nándor lövéti jegyző üdvözölték az érkezőket. Kredits Ferenc min. titkár, a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje válszolt, megköszönve a szíves fogadtatást. Innen Lánckzy József lakására vonult a társaság, hol a szíves házi gazda magyar vendégszeretettel látta vendégül a gyűlés tagjait. Az elköltött 10 órai után a gyakorlati méhészeti munkát végezte Derzsi Samu, Gál Imre pedig a méhészeti gépek és eszközök helyes alkalmazásáról és kezeléséről tartott előadást Janecsek József pedig több fényképfelvételt eszközölt. Az előadás végzetével a gyűlés vette kezdetét. Lányi Imre elnök megnyitója után több tag felszólalásával lelkesen foglaltak állást a székelyudvarhelyi áll. faiskola áttelepítése ellen s megkeresik a vármegye főispánját, orsz. gyűlési képviselőit az ügy támogatása végett. Elfogadták az elnökségnek a kolozsvári orsz. kongresszus és kiállítás ügyében tett támogató intézkedéseit, s azokon többen részt vesznek. Demeter Miklós előadása nyomán megállapodásra jutottak a kedvezőtlen időjárás alatt a méhesaládok kezelése és gondozását illetőleg, valamint érdekes vitát provokált Balázs János „Népies méhészet” címmel tartott előadása is. A vitákban Dr. Balázs Ferenc, Gál Imre, Székelyhidy Viktor, Kredits F. és Tóth János vettek részt.

Kredits F. javaslatára a méhesgazdaság megosztásáról vándor méhészetet alapítanak, hogy a havasi gazdag flóra kiaknázható legyen. A vándorgyűlés emlékére 10 drb mézelő fának a tavasszal való elültetését határozták a telepen, a határozatot mindazon községekben végrehajtják, hol az egyesület vándorgyűlést fog tartani. Végül a himnusz elénekelésével Lányi elnök a gyűlést bezárta. Gyűlés után a vasgyár megtekintésére indultak, amit a közebed követett, hol számtalan értékes pohárköszöntő hangzott el. Délután 5 órakor indultak vissza a méhészek, kísérve az egyesület vendégeit, kik aznap este vissza utaztak székhelyeikre.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz*. Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőinknél történetbe vásárlásainál és megrendeléseinknél a **„SZÉKELY-UDVARHELY”** c. ujságo felemlíteni szíveskedjék.

7423—912. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július 6. an. 14144/906 sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó *Farcád* község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886-29. az 1889. évi 38. t.-c. és az 1891. XVI. t.-c. a tényleges birtoikos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. 29. t.-c. sz. szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatottassék.

E célból a helyszíni eljárás *Farcád* községben 1912. évi szeptember hó 23. án fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhivatnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnap kezdődő eljárás olyama alatt jelenjenek meg és azt előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szívesen ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait az ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszüntettség jogvan nyilvánkönyvileg bejegyezve ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztés kérémezze, illetve hogy törlesztés engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a helyegmentesség kedvezményéről elesnek.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely. 1912. jun. 26.
Bella Kálmán s. k. kir. törv. széki alb.
A kiadmány hitelül:

DÓSA tkvvezető.

80 hold tagosított birtok Héjjasfalván eladó. A terhek átvételével kevés pénzzel megvehető, jutányos árban. Esetleg Székelyudvarhelyt egy nagyobb beltelekkel elcserélhető. Értéstitést ad: ifj. Orbók Lajos Medgyes.

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Székelyudvarhelyi Kerületi munkásbiztosító pénztár.

2279—1912. sz. n

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi ker. mb. pénztár igazgatóságának 1912. június 28-án tartott ülésében hozott határozatából folyólag 1912. június 30. napjának déli órájáig terjedő határidővel:

egy 1600 K fizetéssel 480 K lakpénzzel javadalmazott kezelőtiszt átlására pályázatot híreztünk.

A pályázati kérvények ezen határidőig a székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságához címezve ennek irodájában nyújtandók be. A magyar nyelven saját kezűleg írt és aláírt kérvényhez a pályázók életkorukat, magyar állampolgárságukat, iskolai előképzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányokat becsatolni kötelesek, megjegyezvén, hogy a pénztár szolgálatában állanak csak teljes koru, de 40 évnél nem idősebb egyének alkalmazhatók. Azokra, kik már a pénztár szolgálatában állnak, a teljesborság előfelvétele nem kívántatik meg; a 40 éves korhatár alul pedig a pénztár igazgatóságának előterjesztésére az Országos Pénztár felmentést adhat.

Kötelesek továbbá a pályázók hatósági bizonyítványával igazolni, hogy teljesen egészségesek. Ha a megválasztott esetleg magyarul nem tud csőd vagy gondnokság alatt áll, nyereségvágyból elkövetett büntetmiatt jogerős bírói ítélettel elmarasztaltatott, hivatalvesztésre vagy politikai jogainak felülgészítéséről szóló ítélet hatálya alatt áll, az alkalmazás semmis az így tévesen alkalmazottnak a pénztárral szemben (a szolgálati viszony) azonnali megszüntetéséből kifolyólag) semmiféle kártérítési igénye nincs.

A pályázótól megkívántatik a kettős könyvitelben való teljes jártasság s annak igazolása, hogy már, mint önálló működött.

A pályázatra kiírt állás betöltésénél első sorban azok vétetnek figyelembe, kik már valamely mb. pénztár szolgálatában állottak.

A megválasztott egy évi próbaszolgálat és a szakvizsga letétele után fog véglegesíteni. A próba-idő alatt 3 havi felmondással a szolgálati viszony mindket részről bármikor felbontható. A megválasztott állását azonnal elfoglalni tartozik és a székelyudvarhelyi mb. pénztár mindenkor érvényben levő szolgálati, fegyelmi és illetmény szabályzatát magára nézve kötelezőnek elismerni kötele.

Székelyudvarhely, 1912. jul. 1-én.

GÁBOR ZSIGMOND

elnök

VAGNER

igazgató.

Molnártanoncnak

17—18 éves fiút fizetéssel azonnal felvesz **Fábián József** gőzműmalmához Székelyudvarhelyt.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bormagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Uj bérlo. Ujjáteremtett, uj rendszerrel kezelt fürdő!

Uj vendéglős: özv. Bodrogi Sándorné kitűnő konyhájáról híres székelyudvarhelyi vendéglősné.

HOMORÓD-GYÓGYFÜRDŐ!

A Continens legerősebb szénsavas alkalikus, vasas, gyógy-, ivó- és fürdővizeivel. Modern fürdővé alakítva. Uj rendszerrel, uj kezekbe került. — Fürdőidény: július 1-től augusztus 31-ig, fődény. Gyönyörű völgyben, nagy fenyvesekkel borított hegyek között 720 méterre fekszik a tenger színe felett. Magaslati gyógyhely — 3 ivó, 2 fürdő forrással! — Saját kocsi, fiakkerek, később **automobil** közlekedés.

Orvosi ajánlatok páratlan eredménnyel: sápkór, vérszegénység, ideggyengeség, neurasthenia, görvölty, légzőszerveknek, hólyagnak, hüvelynek hurutos bántalmái; fehérfolyás, női altesti bajok, rendetlen fájdalmas havazás. Méhelhajtás és ezekből származó magtalaúság, gyermektelenség. Vesebajok, általános női és férfi gyengeségek ellen. Erősített szénsavas fürdő. Szívajok, vérkeringési zavarok, csusz és köszvényes bántalmak, sőt biztos hatású. Hivatalnokok, tanítónőknek, szellemi munkával foglalkozóknak, kimerülteknek, lelkiileg kifáradtaknak, üdülésre, megújodásukra kitűnő hatású a fenyves aetherileg tiszta levegő és ivóvíz. Fürdőorvos DR. SZABÓ ENDRE ur. — Lakik a Kossuth-villába. Kiránduló helyek: Ilona völgybe, Lobogó fürdőre, Szentkeresztbányai vashámozhoz, Király, Dobogó, Hargitai-büdös, hargitai-liget fürdőkhöz, a Hargitára stb. helyekre. Pisztrang halászat! Fenyvesek között több kilométer hosszú árnyékos séta utak. Kaszinó, olvasó terem. Tennis pályák, kugli, torna, ringli spiel, amerikai hajóhinta. Táncoktatás. Róm. kath. kápolna, ref. és unitárius istentiszteletek. Népiünnepélyek, szépség- és tánc stb. versenyek. Kitűnő zenekar naponta kétszer. Tézene Kónya János székelyudvarhelyi kitűnő cigányprimás 14 tagú zenekarával. Szobák árai: 1 K 50 fill. 2 K, 2 K 50 fillér. Erkélyes nagy szoba, bebutorozva 5 K, ágynemű nélkül, melyet előre bejelentve bérlehet. Fürdők: hideg 40 fill., meleg 1 korona. Elő- és utóidényben 50 százalékos árendemény. — Vendéglős: özv. Bodrogi Sándorné, a székelyudvarhelyi kitűnő, jó és olcsó konyhájáról, jó borairól híres vendéglősné kezelésében lesz **olcsó árak**. Egy ebéd (kettőnek elegendő) naponta 3 tál étel, csütörtök és vasárnap 4-féle) házhöz. Vite 2 K 60 fillér. Posta, távirat, házár, fűszeres bolt, pék, fodrász, fényképész, cukrászda, fuvarosok kirándulásokra, vasuton naponta 3 érkező vonat. **Kocsik megrendelendők** nálam. Másfél órai kocsit szép erdős hegyen át. Szobák előre ki-veendők, már most sürgősen megrendelendők, mert sok az előjegyzés. Szobánként 20 korona előleg küldendő. Felvilágosítás- és prospektussal készségesen szolgálok.

Nagyszőlősi KONCZ ÁRMIN gyógyszerész és föld-birtokos, a Homoród-fürdő bérloje, Lobogó-fürdő tulajdonosa, Székelyudvarhelyt.

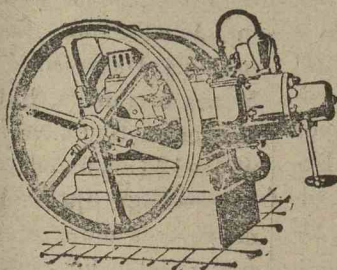
Tessék e hirdetést kívágni és eltenni, mert csak kevésszer jelenik meg.

Szobák, lakások, júliusi 1-ső idényre azonnal s előre megrendelendők, mert sok az előjegyzés. Kiadó szobák száma már kevés. Szobánként 20 korona előleg küldendő. **Uj vendéglős!**

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobílok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolajmotorok 15—150 lóerőig

legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemeltetést bíztosítják. Üzemkölség loerőnként 1—2 fill. Alacsony zavartalan üzem! — Pénzügyőri felügyelet nélkül! Egy szerű kezelés! Sok száz gép üzemben!

Költségvetés- és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa betétitársaság

motorgyári fióktelepe

Budapest, VI. ker. Váci-körút 59. a. l.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői

valamint **gyász-jelentések** ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében.

Betegh Pál

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szamárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkataris, örülés stb. el- len. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

Betegh Pál könyvnyomtató és könyvkötő -intézete Székelyudvarhely